

SI SABEM ON SOM,
TAMBÉ HAURÍEM DE
SABER D'ON VENIM

Josep Maria
Pascual

Estudiant-Grau Llengua i
Literatura catalanes

De set en set

Manuel
Castaño

La campanya del DCVB

Ara que ens arriba la notícia sobre el probable tancament de la mallorquina Editorial Moll, a banda de tan fer bullir l'olla amb el 9-N i el dret a decidir potser hauríem de començar a pensar per què el nostre país, en el present, no és capaç de retornar els ajuts a aquells emprenedors que, en el passat, van ajudar el país a difondre el fet nacional català. Perquè si ara sabem on som i sabem cap a on anem, també hauríem de saber d'on venim. És per això que un país amb unes institucions i una societat civil que no siguin capaces d'organitzar una campanya per salvar l'Editorial Moll, a mi no em convenç.

ENTRE ELS ANYS 1949 I 1962 VA TENIR lloc la Campanya del Diccionari (el DCVB, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, una obra iniciada

per mossèn A. Alcover i culminada per Francesc de B. Moll). Cal considerar-la com la primera campanya pel la llengua realitzada sota el franquisme i en l'àmbit dels Països Catalans. Sota l'excusa cultural de vendre i difondre el DCVB s'organitzaren tot d'actes i s'editaren nombrosos textos no estrictament propagandístics de l'obra. L'impulsor de l'embranchada final del DCVB va ser Francesc de B. Moll, qui sabé envoltar-se d'un bon equip de col·laboradors. "No he tingut mai gaire esperit comercial -explicava Moll- i davant les grans dimensions de l'empresa no em sentia amb coratge per a llançar-m'hi. Va ser necessari que el gran amic Miquel Marquès Coll [sollerí], que reuneix les millors qualitats d'idealista i d'home de negocis, m'animés amb la seva paraula persuasiva i m'assegurés que el moment era propici i que l'empresa reeixiria. Era l'any 1949 quan, contagiats del seu optimisme, vaig decidir continuar la impressió dels fascicles del diccionari. Ho vaig anunciar en un manifest publicat a la premsa diària, i al cap de pocs dies ja es va veure una reacció favorable del públic."

Un país amb unes institucions i una societat civil que no siguin capaces d'organitzar una campanya per salvar l'Editorial Moll, a mi no em convenç

INICIADA A MALLORCA PER UNA comissió patrocinadora presidida per la poetessa Maria Antònia Salvà, i amb una organització que, des de Barcelona, presidida per Joan Antoni Maragall (fill del poeta Joan Maragall), actuà amb intel·ligència, entusiasme i tècniques publicitàries que repercutiren en totes les regions del domini lingüístic, la campanya del DCVB es va concretar en la presència a la premsa i a la ràdio i per mitjà de conferències, exposicions i fires. L'organització al País Va-

lencià, presidida pel suecà Nicolau-Primitiu Gómez, desplegà també una notable i fructuosa activitat a les terres meridionals.

DURANT LES VISITES A DIVERSES poblacions s'aprofitaren les conferències i els col·loquis per a parlar de la llengua i la cultura catalanes, i també sobre la realitat nacional dels Països Catalans. De fet, totes les activitats al carrer, inclosa la presència amb un estand a la barcelonina Fira del Llibre, anaven destinades a difondre el fet nacional català i a eixamplar la cleda d'amics i coneguts per tal d'arribar a nous sectors de la societat catalana. Si bé es tractava d'una campanya bàsicament d'expressió cultural, la del DCVB amagava una intenció política clara: difondre i donar a conèixer la unitat lingüística, cultural i nacional dels Països Catalans. La policia de València ho va entendre així, tam-

ÀLEX MARTÍN

bé, quan va detenir uns membres de la campanya del DCVB i els va acusar d'*actividades catalano-valenciano-balears*. El dia 22 de maig de l'any 1950, a l'edifici Capsa de Barcelona, Francesc de B. Moll va pronunciar una conferència en català sobre la història del diccionari. El local era ple de gom a gom. La policia va irrompre durant la conferència perquè es continués en castellà, exigència a la qual Moll va respondre amb una "sobrada" afonia que el va privar de continuar.

AMB LA PUBLICACIÓ, L'ANY 1962, del darrer volum, es va acabar la campanya del *Diccionari Català-Valencià-Balear*, una obra que mossèn Alcover ja havia concebut al segle XIX. Dilluns, el diari El Punt Avui recollia unes declaracions de Susanna Moll, directora de producció de Moll, l'editorial propietària de l'obra del diccionari: "(...) de les administracions més val no esperar gaire, vista la indiferència amb què han assistit a l'agonia de l'Editorial Moll, en concurs de creditors des de fa gairebé tres anys". Serveixi aquest paper de lletra de convit per salvar, altra vegada, els mots.

Plebiscit

Una frase molt citada d'Ernest Renan és: "L'existència d'una nació és un plebiscit de cada dia." Menys conegut és el que ve tot seguit, perquè Renan, encara que francès, té un concepte liberal de la nació: "Una nació no té més que un rei el dret de dir a una província: «Em pertany, t'agafo.» Una província, per nosaltres, són els seus habitants; si algú en aquest afer té dret a ser consultat, és l'habitant. Una nació no té mai un veritable interès a annexionar-se o a retenir un país malgrat ell." Més endavant, insisteix: "Si apareixen dubtes sobre les seves fronteres [les d'una nació], consulteu les poblacions disputades. Tenen dret a tenir una opinió sobre la qüestió." Tot molt raonable, però les nacions, l'estat-nació, tenen raons que la raó no entén. I llavors el que fan és negar l'evidència de cap conflicte fins que els conflictes es multipliquen; enverinar el debat, quan no po-

Els estats prefereixen el desordre abans que la controvèrsia democràtica

den evitar-lo, i sostenir amenaces apocalíptiques que fan impossible l'aparició de solucions raonables. El problema dels catalans és que creuen que carregar-se de raons obrarà per si sol el miracle de doblegar l'Estat -fa mesos, anys, que els animosos vindicadors del dret a decidir sostenen que, si no ens deixen votar, tothom veurà de quina pasta estan fets, com si això importés gaire a ningú, com si hi hagués un tribunal internacional de les bones maneres disposat a expulsar-los del concert de les nacions-, i l'Estat, gairebé tots els estats, prefereixen el desordre abans que la controvèrsia democràtica sobre els temes que consideren fonamentals. El problema no és la Constitució, sinó, com li va dir l'escorpí a la granota que l'ajudava a travessar el riu, la seva pròpia naturalesa. Combatre la mandra intel·lectual que porta a recórrer a tòpics sobre l'edat mitjana o l'Alemanya nazi, intentar fer les coses d'una altra manera que potser ja està inventada, explorar la reforma de les institucions a fi que s'ajustin a noves necessitats -res de més conservador, d'altra banda- són hàbits dissortadament aliens al bagatge hispànic.

EN
SÍSF

Jordi
Soler

